

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отож можемо зробити висновок про те, що з метою попередження булінгу щодо підлітків необхідна чітка цілеспрямована та скоординована робота педагогічного, учнівського колективів та сім'ї, активна протидія негативним чинникам.

Дана публікація не вичерпує всіх аспектів соціально-психологічної профілактики булінгу, тому перспективою подальших досліджень є розглянути сексуальне насильство, кібербулінг. Розробити серію занять для учнів, батьків та педагогів з попередження булінгу.

Література

1. Булінг – важлива проблема для дітей в Україні. ЮНІСЕФ розпочинає кампанію проти булінгу. Електронний ресурс. –Режим доступу: <https://pedpresa.ua/185372-buling-vazhlyva-problema-dlya-ditej-v-ukrayini-yunisef-rozpochynaie-kampaniyu-proty-bulingu.html> (дата запити: 30.09.2019).
2. Клименко Ю., Сайко Н., Шевчук В. Соціально-психологічна профілактика булінгу в освітньому середовищі.- Режим дступу: <https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/httpsdoi.org10.31174send-pp2018-181vi75-18.pdf> (дата запити: 28.09.2019).
3. Лушпай Л.І. Булінг як соціально-педагогічна проблема та шляхи її вирішення/Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2015. № 4. С. 26 – 28.
4. Government of Newfoundland and Labrador – Education. Safe and Caring Schools Policy. Revised [Online resource]. – 2013. P. 14.-Access. – Режим доступу: www.edgov.nl.ca/edu/K12/safeandcaring/policy.pdf (дата запити: 30.09.2019).

References

1. Bulinh – vazhlyva problema dlia ditei v Ukraini. YuNISEF rozpochynaie kampaniiu proty bulinhu. Elektronnyi resurs. –Rezhym dostupu: <https://pedpresa.ua/185372-buling-vazhlyva-problema-dlya-ditej-v-ukrayini-yunisef-rozpochynaie-kampaniyu-proty-bulingu.html> (data zapytu: 30.09.2019).
2. Klymenko Yu., Saiko N., Shevchuk V. Sotsialno-psykholohichna profilaktyka bulinhu v osvitnomu seredovyshchi.- Rezhym dstupu: <https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/httpsdoi.org10.31174send-pp2018-181vi75-18.pdf> (data zapytu: 28.09.2019).
3. Lushpai L.I. Bulinh yak sotsialno-pedahohichna problema ta shliakhy yii vyrishennia/Sotsialna pedahohika: teoriia ta praktyka. 2015. № 4. S. 26 – 28.
4. Government of Newfoundland and Labrador – Education. Safe and Caring Schools Policy. Revised [Online resource]. – 2013. P. 14.-Access. – Rezhym dostupu: www.edgov.nl.ca/edu/K12/safeandcaring/policy.pdf (data zapytu: 30.09.2019).

Одержано статтю: 10.09.2019

Прийнято до друку: 27.09.2019

УДК 37.377.330

DOI: 10.15330/esu.17.114-120

Наталія Гаргаун,

викладач, Вінницький коледж Національного університету харчових технологій
(м. Вінниця, Україна)

Nataliia Gargaun,

teacher, Vinnitsa College of National University of Food Technologies (Vinnitsa, Ukraine)
nuggargaun@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

FORMING OF ECONOMIC CULTURE AS A PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM

У статті розглядається формування економічної культури особистості. Висвітлюються функції економічної культури. Серед наукових робіт особливу увагу

привертають дослідження, в яких на інтегративній основі вирішуються проблеми формування економічної культури, економічної соціалізації, економічного навчання та виховання. Наголошується на різних поглядах учених щодо економічної культури.

Ключові слова: економічна культура, особистість, учені, підходи, досвід.

The article deals with the formation of economic personality culture. The functions of economic culture are highlighted. Among the scientific works, particular attention is drawn to the research in which the problems of formation of economic culture, economic socialization, economic training and education are solved on an integrative basis. Emphasized on the different views of scholars on economic culture.

Researchers point out that the process of formation and development of economic culture is contradictory and undulating. This is because this type of culture reflects the particularities of a particular economic process, as well as social and community relations.

Features of economic culture are also culturally conditioned and are determined by the peculiarities of socio-economic status of society. The main goals of the process of forming the economic culture of junior specialists are the acquisition of economic knowledge, skills, development of economically significant personality traits, needs, interests, motives, values, economic behavior.

Analysis of philosophical, psychological, pedagogical, sociological, cultural literature on the problem of culture leads to the conclusion of the universal nature of this concept, which is to accumulate in itself all forms of human activity and development of both society and individuals. The ubiquity of culture implies a positive content of the previous experience of the human community, contributes to its unity and development.

Key words: economic culture, personality, scientists, approaches, experience.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Трансформації в усіх сферах сучасного суспільства, перехід до інших типів економіки висувають на перший план проблему підготовки молодого покоління до соціальної та професійної самореалізації в постійно змінюваних, динамічних соціально-економічних умовах. Як зазначено у Законі України “Про освіту”, метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [1].

Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020 року наголошує на тому, що ключовою ознакою постіндустріальної доби постає нове розуміння культури як феномену, що потужно впливає на розвиток нових технологій, на кваліфікацію працівників, на ефективність менеджменту, соціальні та політичні практики членів суспільства, мотивацію економічної діяльності людини, національну ідентифікацію людини і громадянина тощо. Розвинена, динамічна та доступна культура є живільним середовищем, в якому формується і реалізується креативний (творчий) потенціал людини – головної рушійної сили науково-технологічного та суспільного прогресу. Важливою умовою вирішення даної проблеми в сучасному соціумі є формування в молодших спеціалістів економічної культури, що є однією із ключових складових поняття “культура” відповідно до аксіологічних підходів до освіти в цілому.

Метою статті є розкрити різні погляди учених щодо економічної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання порушеної проблеми і на які спирається автор. Аналіз філософської, психологічної, педагогічної, соціологічної, культурологічної літератури з проблеми культури дозволяє проаналізувати всезагальний характер даного поняття, який полягає в аккумуляванні в собі усіх форм людської діяльності і розвитку як суспільства, так і окремих індивідів. Всезагальність культури передбачає позитивний зміст попереднього досвіду людської спільноти, сприяє її єднанню та розвитку.

Формуванню економічної культури особистості присвячені праці О.О.Беляєва, Н.І.Киященко, Н.Л.Лейзерова, Л.М. Когана, Б.Т. Лихачова, М.Л.Лейзерова, О.Г.Харчева та ін. Світоглядну сферу як складне і багатогранне явище культури особистості досліджували Р.А.Арцишевський, В.П.Бойченко, І.Г.Єрмаков, Е.І.Моносзон та ін. Такі дослідники, як Л.І.Божович, Ф.І.Гончаров, В.В.Неверов, Г.П.Праздников, Д.Х.Хацкевич, обґрунтували вплив навколишнього середовища на формування духовної культури особистості тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням одержаних наукових результатів. В цілому у світовій літературі представлено кілька сотен визначень поняття “культура”. У даному дослідженні ми дотримуємося традиційного визначення зазначеного поняття: “Культура – історично визначений рівень розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини, що виявляється у типах і формах організації життя та діяльності людей у їхніх взаємовідносинах, а також у створюваних ними матеріальних та духовних цінностях” [2].

Загальні підходи до розкриття поняття “економічна культура” знайшли своє відображення у працях В.П.Андрущенка, Є.Гідденса, В.І.Верховного, М.Ф.Головатого, Т.І.Заславської, Ю.Б.Миронова, В.Пилипенка, В.С.Рижикова, І.Танчина, І.Тимоша та ін. Економічна культура відповідає за економічні компетенції загальнолюдської культури. Її розуміють як систему цінностей і засобів господарської діяльності, лояльне ставлення до будь-якої форми власності, поважання успіхів комерційної, підприємницької, фермерської чи іншої діяльності, створення рівних умов для розвитку громадянської ініціативи в усіх сферах економічного життя країни [3].

На переконання Т.І.Заславської, економічну культуру відрізняє суспільна значущість, усвідомленість та упорядкованість взаємодій, адаптивність до постійно змінюваних умов, певна варіативність, суб'єктивна раціональність. Ці відносини зміцнюють організаційні та інституційні економічні зв'язки, надають їм особистісний смисл і творчу продуктивність, актуалізують внутрішнє життя людей [4].

Виходячи із сутності поняття “економічна культура”, В.С.Рижиков виділяє її наступні функції:

- світоглядна: формування загального уявлення про економіку, про економічну діяльність;
- трансляційна: передача з минулого в сьогодення і майбутнє соціальних цінностей, норм, еталонів поведінки, що склалися у сфері виробництва і розподілу в галузі економічної діяльності;
- селекційна: вибраковування морально застарілих цінностей, норм, еталонів поведінки;
- інноваційна: оновлення соціальних цінностей, норм, еталонів поведінки і запозичення їх з інших прогресивних культур;

- гуманістична – формування активної життєвої позиції людини, духовно-практичне перетворення світу;
- аксіологічна – зв'язок різних цінностей між собою, із соціальними і культурними факторами і структурою особистості;
- адаптаційна – взаємодія особистості або соціальної групи із соціальним середовищем;
- стабілізаційна – сприяння безконфліктному розвитку суспільства [5].

Як складну і різноманітну систему розвитку духовних, матеріальних, творчих здібностей особистості, що відображає взаємовідносини між людьми та навколишнім середовищем, етичні норми поведінки, гнучкість мислення, збереження і створення культурних цінностей, розглядає економічну культуру Т.Е.Джагаєва. За її переконанням, економічна культура – це сукупність матеріальних та духовних соціально вироблених засобів діяльності, за допомогою яких здійснюється соціально-виробниче життя людей [6].

Аналізуючи економічну культуру старшокласників, М.В. Владика представляє дане явище як цілісне особистісне утворення, яке характеризується високим рівнем оволодіння економічними знаннями та вміннями, а також сформованим соціально-ціннісним ставленням до економіки, її предметам, засобам та результатам. Це передбачає необхідність рішення відповідних проблем у виявленні тих особливостей економічної культури особистості, які фіксуються педагогікою відповідно до її об'єктивних проявів, тобто як феномена педагогічного, що передбачає проведення досліджень, спрямованих на забезпечення теоретичного та практичного усвідомлення даного феномену як явища у стані розвитку, а також створення дидактично самостійних сучасних систем її формування і діагностування [7].

У своїй роботі “Економічна культура студентів в умовах ринкової економіки” С.Г.Медянцева, Н.В.Кавкаєва стверджують, що економічна культура – це структурна якість особистості, яка розвивається у процесі навчання та виховання, синтезує в собі глибокі і міцні знання основ функціонування економіки, а також уміння індивіда використовувати ці знання у процесі життєдіяльності [8].

За думкою Е.Борисова, Ф.Волкова, економічна культура відображає характер та ступінь поінформованості, компетентності, усвідомленості та активності людини в її повсякденній діяльності. Вона виявляється в підході до розв'язання тих чи інших економічно значущих життєвих проблем, а також в умінні застосувати економічні знання на практиці. Дослідники звертають увагу на те, що процес формування та розвитку економічної культури має суперечливий та хвилеподібний характер. Це пояснюється тим, що даний вид культури відображає особливості конкретного економічного процесу, а також соціальних зв'язків та відносин суспільства. За зміни цих реалій закономірно змінюється і культура [9].

Поняття “економічна культура учнів загальноосвітньої школи” С.Д.Булавенко трактує як складне особистісне утворення, що визначається і регулюється комплексом знань, переконань, звичок, стереотипів поведінки, які реалізуються в економічній сфері суспільства і пов'язані з економічною діяльністю, рівень сформованості яких визначає соціально-економічну адаптованість підростаючого покоління в економічній системі з метою реалізації своїх інтелектуальних, моральних і фізичних можливостей. Дослідницею також доведено наступність і взаємозв'язок понять “економічна культура” – “економічне виховання” – “економічна освіта”, серед яких економічне виховання та економічна освіта відображають суть організованої педагогічної діяльності, спрямованої на

формування економічної культури учнів. Звідси, – переконує С.Д.Булавенко, – можливе твердження про процес формування економічної культури учнів як цілісний комплекс педагогічних дій, який сприяє набуттю сукупності економічних знань, умінь і навичок, стереотипів економічного мислення, моральних норм і цінностей, які проявляються в стійких переконаннях особистості та нормах її соціально-економічної поведінки [10].

Ми поділяємо в контексті нашого дослідження думку О.Кушнірик, яка стверджує: “... ринкові механізми, соціально-економічні зміни, спрямовані на накопичення та використання людського капіталу, об’єктивно потребують ефективної системи професійної освіти, орієнтованої на ринок праці; трансформації професійно-технічної освіти у систему професійної освіти і навчання під впливом зовнішніх (глобалізаційних та інтеграційних процесів, прискореного розвитку ринкової економіки, інформаційних та комунікаційних технологій) і внутрішніх чинників (узгодження змісту, форм і методів професійної підготовки з новими потребами ринку праці з метою забезпечення конкурентоспроможності фахівців)” [11].

Ідеї формування економічної культури підростаючого покоління не є новими. Аналіз наукової літератури дозволив визначити міждисциплінарний характер даного явища. Зокрема, механізми формування економічної культури з позицій економічної соціології розкривають у своїх працях М.Р.Гонська, Т.О. Єфременко, В.І. Кондрашова-Діденко, В.Д.Лагутін, Ю.Б.Миронов, А.В. Сур’як, Н.І.Фединець, А.В.Фурман та ін.

Серед наукових робіт особливу увагу привертають дослідження, в яких на інтегративній основі вирішуються проблеми формування економічної культури, економічної соціалізації, економічного навчання та виховання. Зокрема, О.О.Мищенко у своєму науковому доробку розглядає поняття економічної культури особистості як психолого-економічні властивості особистості, в яких репрезентовано образ “людини економічної” та завдяки яким вона включається в економічну сферу в якості суб’єкта економічної діяльності. Економічна культура особистості, – переконана О.О.Мищенко, – детермінована образом “людини економічної”, який в умовах ринкової економіки відображає підприємливий тип особистості. Економічна культура особистості вимірюється рівнем виявлення якостей підприємливості [12].

Викликають інтерес результати досліджень зарубіжних і вітчизняних педагогів, де з урахуванням економічних аспектів поєднувалися теорія і практика трудового виховання (П.П.Блонський, І.Ф.Гербарт, А.Дистервег, П.Ф.Каптерев, Я.-А.Коменський, С.В.Лісова, Дж.Локк, А.С.Макаренко, Й.-Г.Песталоцці, В.О.Сухомлинський, І.Г.Ткаченко, С.Т.Шацький та ін.). Економічна культура розглядається науковцями як критерій трудової вихованості, а завданням економічного виховання, у свою чергу, є формування в молоді прагнення до участі у трудовому та економічному житті суспільства.

Висновки представленої у статті дослідження і перспективи подальших наукових розвідок із зазначеного напрямку. Економічна культура – відносно новий напрямок у системі вітчизняної освіти, який ще не отримав рис сталого розвитку. Пояснюється це багатьма факторами, одна з яких – ряд деструктивних процесів в соціально-економічному розвитку держави. Особливості економічної культури також мають культурно-обумовлений характер і визначаються особливостями соціально-економічного стану суспільства. Основними цілями процесу формування економічної культури молодших спеціалістів є набуття економічних знань, умінь,

розвитку економічно значущих якостей особистості, потреб, інтересів, мотивів, ціннісних орієнтацій, економічної поведінки.

Література

1. Закон України "Про освіту" // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, с.380.
2. Большая советская энциклопедия: в 30 т. / Гл. ред. А. М. Прохоров. – 3-е изд. – М. : Сов. энцикл., 1969 – 1978.
3. Економічна енциклопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/38/53397/379142.html>
4. Заславская Т.И., Рывкина Р.В. Социология экономической жизни: Очерки теории / Отв. ред. А.Г.Аганбегян. – Новосибирск, 1991. – С.111-112.
5. Рижигов В.С. Економічна культура: історичний аспект, аналіз та перспективи розвитку в умовах становлення економічних відносин ринкового типу // Економічна теорія та історія економічної думки. – 2015. – № 1(163). – С.52-58.
6. Джагаева, Татьяна Ерастовна. Формирование экономической культуры личности в условиях региональной образовательной системы: на примере Республики Южная Осетия: Дисс.... докт. пед. наук: 13.00.01. – Владикавказ, 2006. – 440 с.
7. Владыка М.В. Формирование основ экономической культуры старшеклассников: Автореф. ... дис. канд. пед. наук. – Белгород, 1998. – 24 с.
8. Медянцева С.Г., Кавкаева Н.В.. Экономическая культура студентов в условиях рыночной экономики // Знание. Понимание. Умение. – 2005 – № 4. – С.74 -83.
9. Борисов Е.Ф., Волков Ф.М. Основы экономической теории. – М.: Высшая школа, 1993. – 224 с.
10. Булаченко С.Д. Проблеми формування економічної культури / С.Д.Булаченко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – Київ : КІБіТ, 2009. – № 1. – С. 6 – 13.
11. Кушнірик О. Система соціального партнерства в підготовці кваліфікованих фахівців // П'яті міжнародні наукові читання, присвячені пам'яті академіка Сергія Яковича Батишева: матеріали V міжнародної наукової конференції (Київ, 7-8 вересня; Миколаїв, 9-10 вересня 2011 р.). – У 2-х т. – Т.2. Проблеми і досвід удосконалення професійної освіти в сучасних умовах. – Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2011. – С.284-291.
12. Мищенко О.О. Соціально-психологічні детермінанти економічної культури студентської молоді: Автореф. дис. ... канд. психол. наук / Олена Олександрівна Мищенко. – Київ, 2011. – 21 с.

References

1. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" // Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR), 2017, № 38-39, s.380.
2. Bolshaya sovet-skaya éntsiklopedyya: v 30 t. / Hl. red. A. M. Prokhorov. – 3-e yzd. – M. : Sov. éntsykl., 1969 – 1978.
3. Ekonomichna entsyklopediya. URL: <http://slovopedia.org.ua/38/53397/379142.html>
4. Zaslavskaya T.Y., Ryvkyna R.V. Sotsyolohyya ékonomycheskoy zhyzny: Ocherky teoryy / Otv. red. A.H.Ahanbehyan. – Novosybyrsk, 1991. – S.111-112.
5. Ryzhykov V.S. Ekonomichna kultura: istorychnyy aspekt, analiz ta perspektyvy rozvytku v umovakh stanovlennya ekonomichnykh vidnosyn rynkovoho typu // Ekonomichna teoriya ta istoriya ekonomichnoyi dumky. – 2015. – № 1(163). – S.52-58.
6. Dzhahaeva, Tatyana Erastovna. Formyrovanye ékonomycheskoy kultury lychnosty v uslovyakh rehyonalnoy obrazovatelnoy systemy: na prymere Respublyky Yuzhnaya Osetyya: Dyss.... dokt. ped. nauk: 13.00.01. – Vladykavkaz, 2006. – 440 s.
7. Vladyka M.V. Formyrovanye osnov ékonomycheskoy kultury starsheklassnykov: Avtoref. ... dys. kand. ped. nauk. – Belhorod, 1998. – 24 s.
8. Medyantseva S.H., Kavkaeva N.V.. Ékonomycheskaya kultura studentov v uslovyakh rynochnoy ékonomyy / Znyane. Ponymanye. Umenye. – 2005 – № 4. – S.74 -83.
9. Borysov E.F., Volkov F.M. Osnovy ékonomycheskoy teoryy. – M.: Vysshaya shkola, 1993. – 224 s.
10. Bulavenko S.D. Problemy formuvannya ekonomichnoyi kultury / S.D.Bulavenko // Visnyk Kyivskoho instytutu biznesu ta tekhnolohiy. – Kyiv : KIBiT, 2009. – № 1. – S. 6 – 13.
11. Kushniryk O. Systema sotsialnoho partnerstva v pidhotovtsi kvalifikovanykh fakhivtsiv // P'yati mizhnarodni naukovy chytannya, prysvyacheni pam'yati akademika Serhiya Yakovycha Batysheva: materialy V mizhnarodnoyi naukovoyi konferentsiyi (Kyiv, 7-8 veresnya; Mykolayiv, 9-10 veresnya 2011 r.). – U 2-kh t. – T.2. Problemy i dosvid udoskonalennya profesiynoyi osvity v suchasnykh umovakh. – Mykolayiv: MNU imeni V.O.Sukhomlynskoho, 2011. – S.284-291.

12. Myshchenko O.O. Sotsialno-psykholohichni determinanty ekonomichnoyi kultury student-skoyi molodi: Avtoref. dys. ... kand. psykhol. nauk / Olena Oleksandrivna Myshchenko. – Kyiv, 2011. – 21 s.

Одержано статтю: 10.10.2019
Прийнято до друку: 28.10.2019

УДК 378.147: 004.9
DOI: 10.15330/esu.17.120-127

Алла Гафіяк,

кандидат економічних наук, доцент,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка (м. Полтава, Україна)

Alla Hafiak,

Candidate of economical sciences (PhD), Associate
Professor, Poltava National Technical Yuri Kondratyuk
University, (Poltava, Ukraine)

kits_seminar@ukr.net

ДИСТАНЦІЙНИЙ РЕСУРС ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

REMOTE RESOURCE AS A COMPONENT OF THE SYSTEM OF FORMING OF SPECIALISTS' COMPETENCE FROM INFORMATIVE AND COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES

У статті проаналізовано та висвітлено сучасні проблеми підготовки фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій в університетах. З'ясовано, що проектування, розробка дистанційного ресурсу для реалізації завдань неперервної освіти є однією з багатьох складових, що допомагають формуванню системи професійних компетентностей майбутніх фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій. Стрімкий ріст інформатизації суспільства і насамперед освіти вимагає постійно аналізувати та висвітлювати сучасні проблеми підготовки фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій в університетах. Зрозуміло, що розробка, створення та використання дистанційного ресурсу викладача для реалізації завдань дистанційної освіти є однією з багатьох складових, що допомагають формуванню системи професійних компетентностей майбутніх фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій. Тому метою статті є розробка дистанційного ресурсу для реалізації завдання підготовки фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій, а саме проведення занять (лекційних, лабораторних, практичних, консультаційних занять) а також інтернет-конференцій для студентів денної та заочної форм навчання у дистанційній формі. Мета статті визначила завдання: розглянути основні компоненти професійного розвитку здобувачів вищої освіти; дослідити шляхи та засоби підвищенні рівня знань, необхідних у майбутній професійній діяльності фахівців; розглянути складники системи професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій; розробити дистанційний ресурс для реалізації завдання якісної підготовки фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій; розглянути переваги та недоліки використання в системі фахової підготовки здобувачів вищої освіти дистанційних курсів; дослідити можливості подальших наукових пошуків щодо розробки та використання веб-доданків для проведення як окремих інтернет-занять, так і авторських, персональних дистанційних курсів.

Ключові слова: база даних, інтернет-ресурс, сайт, web-ресурс, фахові компетентності